

SEDAK HAKKI ELDEM İÇİN

Prof.Dr.Metin SÖZEN

1908-1988, toplumumuz için oldukça uzun bir yaşam. Hele bu 80 yıllık süre, geldiği gibi gitmeyen, ölmeyecekmiş gibi yaşama asılan bir kimlikle dolduruluyorsa daha da önem kazanıyor. Yitirdiğimiz Sedat Hakkı ELDEM biraz bu kimlikle mimarlık ortamımıza egemen oldu, egemenliğini ölünceye kadar sürdürmesini bildi. Böylesi bir egemenliği sağlaması ve sürdürmesindeki temel noktalardan biri, doğduğu günden başlayan de özel bir aile çevresinin varlığıdır. Yüzyılımızın ilk günlerinde, ülkemizde ve dünyadaki gelişmeleri sürekli izleyen, bu gelişmeleri ülkemize aktaran, bir bakıma bugün bile sanat ve kültür adına onur duyduğumuz köklü kuruluşların oluşmasına katkıda bulunan bir ailenin desteği ve sağladığı olanaklar, dünyaya geniş bakabilen bir mimarın yetişmesini sağlamıştır.

Daha sonra 1928 yılında Güzel Sanatlar Akademisi'ni birincilikle bitirerek, aynı kuruma öğretim üyesi olan Sedat Hakkı ELDEM için, yeni bir dönemin başladığı görülüyor. Bütün diğer öğretim üyeleri arasında O, uzun yıllar farklı bir kimlikle karşımıza çıkacak, değişik açılardan sürekli eleştirilere tanık olmasına rağmen, büyük bir inatla eğitim anlayışını egemen kılmaya çalışacaktır. "Milli Mimari Semineri" başlığı altındaki çalışmalar bunun açık bir örneğidir. Birbirinden ilginç sivil mimarlık örneklerine ilgiyi artıran bu girişimlerin sonucunda, eğitimde ve uygulamada yeni bir anlayış egemen kılınmış, bu anlayışı kendi içinde değişiklikler geçirerek en uzun sürdüren de Sedat Hakkı ELDEM olmuştur.

Sedat Hakkı ELDEM'in diğer bir açıklanması gereken önemli yanı da, yaşamının her döneminde sürekli yapı üretme tutkusunu diri tutmasıdır. Bu nedenle Güzel Sanatlar Akademisi'ni bitirdiği 1928 yılından başlayarak 1988 yılına kadar mimarlık ortamındaki değişik gelişmelerin ışığında, hemen hemen her evrede en çok ürün veren mimarların başında yer almış, yapıları üzerinde en çok tartışılan mimar olmuştur. Ününün sınırlarımız dışına taşması da bunu göstermektedir.

Ayrıca birbirinden ilginç yayınları da kısa bir süre sonra daha çok
aranacaktır. Çünkü özgün birçok bilgi, belge, çizimi içermektedir.
Sanırım Sedad Hakkı ELDEM, ardından uzun yıllar geçmeden çok yönlü
değerlendirmelere uğrayacak sayılı mimarlarımızdan biri olacaktır.
Zaten uzun yaşamı da buna olanak vermekte, sağlıklı yargılara ulaşmada
elde veri bulunmaktadır. Titizlikle topladığı mimarlıkla ilgili malzeme-
nin dağılmadan geniş yığınlarla ilgililere aktarılması en büyük dileği-
mizdir. Zaman geçmeden bunları değerlendirecek, çok yönlü çalışmalara
ortam hazırlayacak bir kurum oluşturulursa, Sedad Hakkı ELDEM'in kalı-
cılık çizgisi daha da büyüyecektir.